

Tranh luận về chính sách thương mại

(Krugman, Obstfeld, Melitz: Chương 12)

Lê Vũ Quân

Nội dung

- Thương mại và môi trường
- Thương mại và lao động
- Thương mại và văn hóa

Thương mại và môi trường

- So với tiêu chuẩn của những nước giàu, tiêu chuẩn môi trường ở những nước thu nhập thấp và trung bình lỏng lẻo hơn.
- Một số người đã phản đối thương mại tự do vì lý do này.
- Nhưng chúng ta không thể kết luận rằng thương mại tự do làm hại môi trường, vì tiêu dùng và sản xuất khi không có thương mại đã làm suy thoái môi trường.

Thương mại và môi trường

- Một số nhà hoạt động môi trường muốn đưa tiêu chuẩn môi trường vào đàm phán thương mại.
 - Tuy nhiên, tiêu chuẩn môi trường do nước ngoài đặt ra bị chính phủ các nước thu nhập thấp và trung bình phản đối.
 - Tiêu chuẩn quốc tế có thể được sử dụng như là một chính sách bảo hộ hay cơ sở cho các vụ kiện khi các nhà sản xuất trong nước không đáp ứng các tiêu chuẩn này.
 - Tiêu chuẩn do các nước thu nhập cao đặt ra sẽ gây tổn kém cho các nhà sản xuất thu nhập thấp và trung bình.

Thương mại và môi trường

- Vì các nước giàu thường có những quy định nghiêm ngặt về môi trường còn các nước nghèo thì không, các hoạt động nguy hại môi trường có thể được di chuyển sang các nước nghèo.
 - **Thiên đường ô nhiễm** là nơi mà hoạt động kinh tế chịu kiểm soát môi trường nghiêm ngặt ở một số nước được di dời (bán sang) các nước khác có quy định kém nghiêm ngặt hơn.
 - Tuy nhiên, có bằng chứng cho thấy các thiên đường ô nhiễm ít có liên quan đến loại ô nhiễm xảy ra khi không có thương mại quốc tế.

Thương mại và môi trường

Lễ kỷ niệm 70 năm CTTG II tại Trung Quốc năm 2015



Thương mại và môi trường

Cuộc họp APEC 2014 tại Bắc Kinh

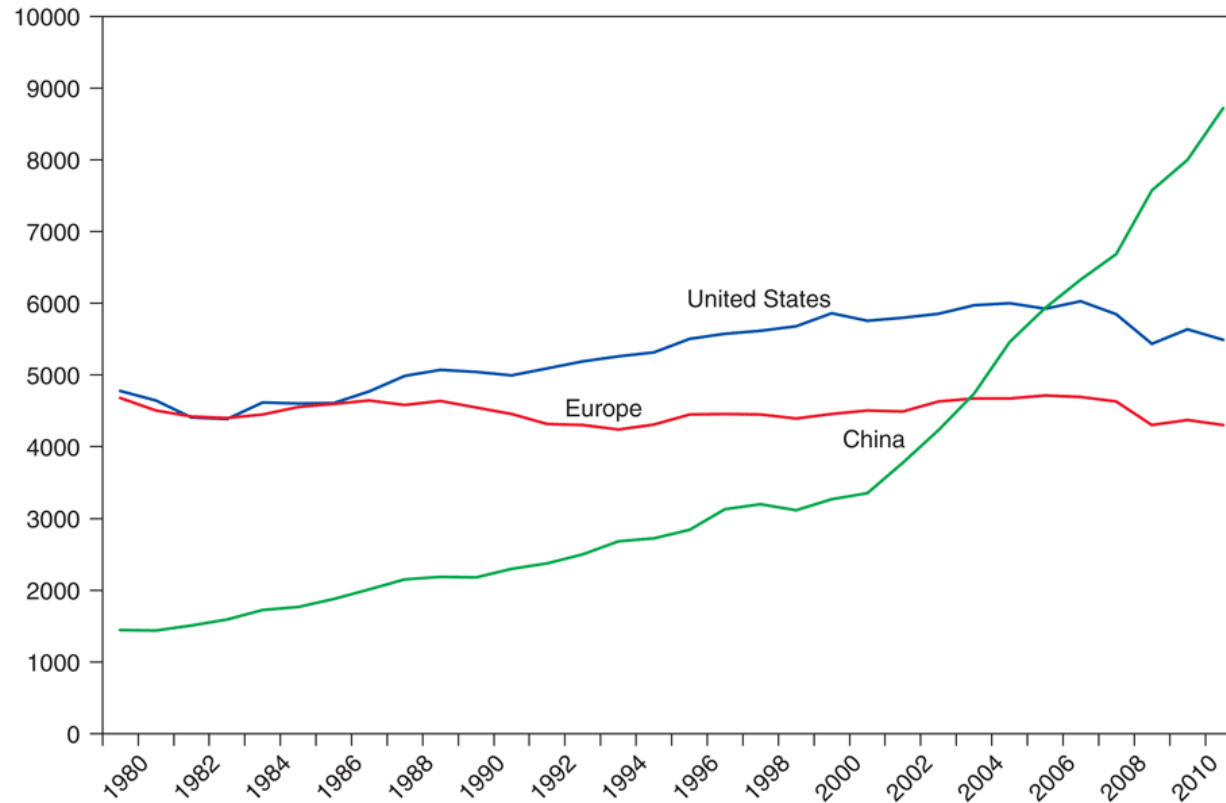


Đường cong môi trường Kuznets



Phát thải khí CO₂

Carbon dioxide emissions
(million metric tons)



Source: Energy Information Agency.

Hiệp định TPP về môi trường

- **Chương 20: Môi trường**

- **Điều 20.15: Chuyển đổi sang một nền kinh tế phát thải thấp và vững chắc**

Các Bên nhận thức rằng hành động của mỗi Bên nhằm chuyển đổi sang một nền kinh tế phát thải thấp **phải phản ánh hoàn cảnh và năng lực trong nước** và, thống nhất với Điều 20.12 (Khuôn khổ Hợp tác), các Bên phải hợp tác để giải quyết những vấn đề có lợi ích chung hay liên quan. Những lĩnh vực hợp tác bao gồm, nhưng không giới hạn bởi: hiệu quả năng lượng; phát triển công nghệ phát thải thấp, có hiệu quả về chi phí và các nguồn năng lượng thay thế, sạch và tái tạo; phát triển giao thông bền vững và cơ sở hạ tầng đô thị bền vững; giải quyết tình trạng phá rừng và suy thoái rừng; giảm sát khí thải; cơ chế thị trường và phi thị trường; phát triển khí thải thấp, vững chắc và chia sẻ kinh nghiệm cũng như thông tin về giải quyết vấn đề này. Hơn nữa, các Bên phải, một cách phù hợp, **tham gia vào các hoạt động hợp tác và xây dựng năng lực có liên quan đến quá trình chuyển sang một nền kinh tế phát thải thấp.**

Thương mại và lao động

- Xuất khẩu hàng chế tạo từ các nước thu nhập thấp và trung bình đã và đang gia tăng.
- So với tiêu chuẩn các nước giàu, công nhân sản xuất những hàng hóa này bị trả lương thấp và có thể làm việc trong điều kiện tồi tệ.
- Một số người đã phản đối thương mại tự do vì lý do này.

Thương mại và lao động

- Một số nhà hoạt động lao động muốn đưa tiêu chuẩn lao động vào đàm phán thương mại.
 - Tuy nhiên, tiêu chuẩn lao động do các nước ngoài áp đặt bị chính phủ các nước thu nhập thấp và trung bình phản đối.
 - Tiêu chuẩn quốc tế có thể được sử dụng như là một chính sách bảo hộ hay cơ sở cho các vụ kiện khi các nhà sản xuất trong nước không đáp ứng các tiêu chuẩn này.
 - Tiêu chuẩn do các nước thu nhập cao đặt ra sẽ gây tổn kém cho các nhà sản xuất thu nhập thấp và trung bình.

Thương mại và lao động

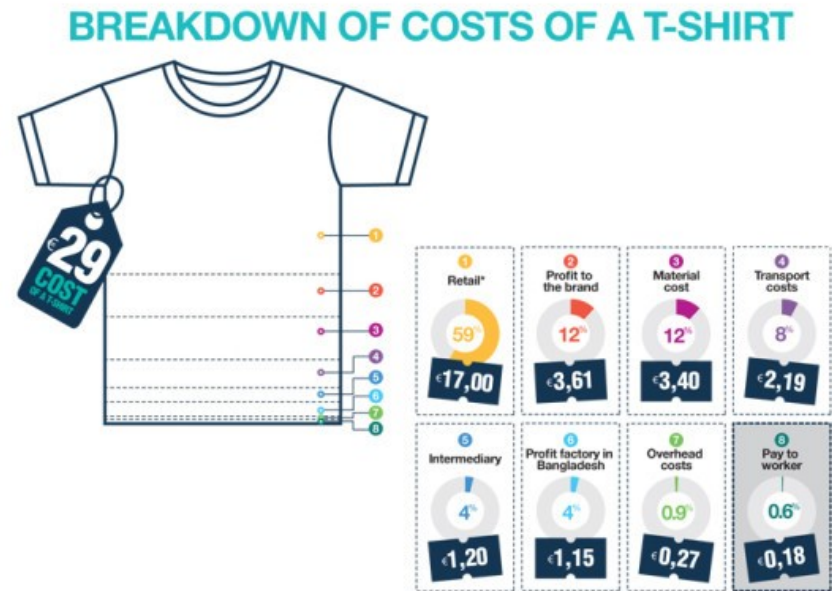
- Một chính sách có thể được chính phủ các nước thu nhập thấp và trung bình đồng ý là một hệ thống giám sát tiền lương và điều kiện làm việc và phổ biến thông tin này đến người tiêu dùng.
 - Sản phẩm có thể được chứng nhận là được sản xuất bằng tiền lương và điều kiện làm việc chấp nhận được.
 - Nhưng chính sách này sẽ có tác động hạn chế, vì đa số công nhân ở các nước thu nhập thấp và trung bình không làm việc trong khu vực xuất khẩu.

Thương mại và lao động

Thảm họa Rana Plaza ở Bangladesh



Tiền lương đủ sống?



Hiệp định TPP về lao động

- **Chương 19: Lao động**

- **Điều 19.3: Quyền lao động**

1. Mỗi Bên phải áp dụng và duy trì pháp luật và quy định của mình, và thực thi như dưới đây, những quyền sau đây **như đã được nêu trong Tuyên bố ILO** :

- (a) tự do lập hội và công nhận thực tế quyền thương lượng tập thể;
- (b) loại bỏ mọi hình thức lao động bắt buộc hay cưỡng bức;
- (c) hủy bỏ thực tế lao động trẻ em và, vì mục đích của Hiệp định này, cấm các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất; và
- (d) loại bỏ phân biệt đối xử về việc làm và công việc.

2. Mỗi Bên phải áp dụng và duy trì pháp luật và quy định của mình, và thực thi như dưới đây, quản lý **những điều kiện làm việc có thể chấp nhận được liên quan đến lương tối thiểu, số giờ làm việc, và an toàn cũng như sức khỏe lao động.**

Thương mại và văn hóa

- Một số nhà hoạt động tin rằng thương mại sẽ hủy diệt văn hóa ở những nước khác.
 - Niềm tin này đã bỏ qua nguyên tắc rằng chúng ta nên cho phép người dân xác định văn hóa của mình thông qua những lựa chọn của họ, không phải thông qua những tiêu chuẩn do người khác đặt ra.
 - Ngoài ra, bất kỳ thay đổi kinh tế nào, không chỉ thương mại, cũng dẫn đến thay đổi trong đời sống hàng ngày.

Thương mại và văn hóa

**Starbucks đầu tiên ở Việt Nam
(2013)**



**McDonald đầu tiên ở Việt Nam
(2014)**



Thương mại và văn hóa

Tò mò?



Văn hóa cà phê lề đường



Thương mại và văn hóa

Tò mò?



Văn hóa hàng quán lề đường



Thương mại và văn hóa

- Quá trình phát triển kinh tế gặp khủng hoảng khi một quốc gia chuyển từ một giai đoạn sang một giai đoạn khác. Chính tại thời điểm đó có những cám dỗ phát sinh. Nếu quốc gia có thể chống lại được những cám dỗ này, quốc gia đó sẽ đạt được phát triển; nếu không, quốc gia đó sẽ chỉ tận hưởng được một giai đoạn làm giàu ngắn ngủi.

- Mariano Grondona

In Culture Matters: How Values Shape Human Progress (eds. Lawrence E. Harrison and Samuel P. Huntington, 2000)